

А К Т

лісопатологічного обстеження лісових насаджень

19 травня 2026 року

селище Клавдієво-Тарасове

На звернення державного підприємства «Клавдієвська лісова науково-дослідна станція» (далі – ДП «Клавдієвська ЛНДС»), лист від 15.05.2026 № 352/04, згідно Санітарних правил в лісах України затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27.07.1995 № 555 (далі – Правила), нами: провідним інженером-лісопатологом державного спеціалізованого лісозахисного підприємства «Київлісозахист» (далі – ДСЛП «Київлісозахист») Юрієм ДВОРАКІВСЬКИМ, інженером-лісопатологом II категорії ДСЛП «Київлісозахист» Валерієм МОРДОВАНЮКОМ, провідним інженером-лісопатологом ДП «Клавдієвська ЛНДС» Віктором ГАЙДИЛОМ, лісничим Дібровського лісництва Валерієм ПАЩЕНКОМ та лісничим Першотравневого лісництва Володимиром ШКОЛЬНИМ проведено лісопатологічне обстеження окремих лісових насаджень ДП «Клавдієвська ЛНДС» на доцільність призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів у 2026 році.

Коротка таксаційна характеристика ділянок лісу, які за санітарним станом потребують проведення вибіркової санітарної рубки (далі – ВСР), наведена за матеріалами базового лісовпорядкування 2015 року.

РЕЗУЛЬТАТИ ОБСТЕЖЕННЯ

У таблиці 1 наведено перелік ділянок соснових насаджень, всихання яких відбулося внаслідок ураження хворобою лісу – кореневою губкою.

Таблиця 1

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Площа, що потребує ВСР, гектарів	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності	Причини призначення заходів
				склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар		
Дібровське лісництво												
65	43	11.0	11.0	10СЗК+БП	46	0.75	1А	20	24	300	2	коренева губка
75	10	6.2	6.0	10СЗК	54	0.75	1А	23	24	400	2	коренева губка
Разом		17.2	17.0									

В даних насадженнях діють осередки кореневої губки (*Heterobasidion annosum*). Дані осередки перебувають на обліку в книзі обліку осередків шкідників і хвороб лісу.

Характер всихання визначено як дифузний, ступінь ураження — слабкий.

У процесі обстеження встановлено такі ознаки ураження:

- наявність поодиноких вітровальних дерев;

- наявність дерев із нахилом понад 30° від вертикальної осі;
- ураження кореневої системи з розвитком корозійно-деструктивної гнилі (строкатої ситової).

Зовнішні ознаки ураження дерев:

- зменшення річного приросту;
- ажурність крон;
- укорочення хвої;
- втрата блиску хвої;
- зміна забарвлення хвої (блідо-зелений відтінок з подальшим пожовтінням);
- передчасне осипання хвої або хвоя відсутня;
- відшарування кори на стовбурах.

У період обстеження встановлено супутнє відпрацювання дерев стовбуровими шкідниками, а саме:

- шестиzubчастий короїд (короїд-стенограф) (*Ips sexdentatus*);
- синя соснова златка (*Phaenops cyanea*);

Характер поширення ураження: поодинокий. Стан осередку: діючий.

У таблиці 2 наведено перелік ділянок соснових насаджень, всихання яких відбулося внаслідок ураження хворобою лісу – сосною губкою та пошкодженням стовбуровими шкідниками.

Таблиця 2

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Площа, що потребує ВСП, гектарів	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності	Причини призначення заходів
				склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар		
Першотравневе лісництво												
51	23	1.9	1.9	10СЗ	101	0.60	1	29	34	402	2	соснова губка, шестиzubчастий короїд, синя соснова златка
100	2	10.0	10.0	5СЗ(101) 5СЗ(61)	101	0.65	1	30	38	320	2	соснова губка, шестиzubчастий короїд, синя соснова златка
Разом		11.9	11.9									

Обстежені насадження є осередком соснової губки (*Porodaedalea pini*).

Дані осередки перебувають на обліку в книзі обліку осередків шкідників і хвороб лісу.

Характер всихання визначено як дифузний, ступінь ураження — слабкий.

У процесі обстеження встановлено такі ознаки ураження:

- наявність поодиноких стремів з строкатою гниллю в місці зламу;
- ураження стовбурів з розвитком центральної строкатої гнилі (строкатої ситової).

Зовнішні ознаки ураження дерев:

- зменшення річного приросту;
- плодові тіла соснової губки (*Porodaedalea pini*);
- ажурність крон;

- укорочення хвої;
- втрата блиску хвої;
- зміна забарвлення хвої (блідо-зелений відтінок з подальшим пожовтінням);
- передчасне осипання хвої або хвоя відсутня;
- відшарування кори на стовбурах.

У період обстеження встановлено супутнє відпрацювання дерев стовбуровими шкідниками, а саме:

- шестиzubчастий короїд (короїд-стенограф) (*Ips sexdentatus*);
- синя соснова златка (*Phaenops cyanea*);

Характер поширення ураження: поодинокий. Стан осередку: діючий.

У таблиці 3 наведено перелік ділянок соснових насаджень, всихання яких відбулося внаслідок пошкодження стовбуровими шкідниками.

Таблиця 3

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Площа, що потребує ВСР, гектарів	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності	Причини призначення заходів
				склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар		
Дібровське лісництво												
76	29	7.0	6.8	10СЗ+БП	57	0.85	1А	22	24	395	2	шестиzubчастий короїд, синя соснова златка
77	27	15.7	15.1	10СЗ	54	0.90	1А	22	24	420	2	шестиzubчастий короїд, синя соснова златка
Разом		22.7	21.9									
Першотравневе лісництво												
5	9	2.0	2.0	10СЗ+ДЗ	85	0.60	1	27	34	360	2	шестиzubчастий короїд, синя соснова златка
51	20	7.3	7.3	10СЗ+ДЗ	86	0.70	1А	29	34	455	2	шестиzubчастий короїд, синя соснова златка
57	8	6.7	5.8	10СЗ	81	0.60	1А	28	30	387	2	шестиzubчастий короїд, синя соснова златка
59	1	2.5	2.5	5С35ДЗ	86	0.55	1Б	32	40	320	2	шестиzubчастий короїд, синя соснова златка
59	2	5.3	5.3	9С31ДЗ+АКБ	86	0.70	1	28	34	400	2	шестиzubчастий короїд, синя соснова златка
61	15	0.9	0.9	6С34ДЗ	81	0.60	1А	30	34	335	2	шестиzubчастий короїд, синя соснова златка
61	16	1.8	1.8	8С32ДЗ	91	0.70	1	29	42	400	2	шестиzubчастий короїд, синя соснова златка
61	18	17.0	17.0	10СЗ+ДЗ	86	0.60	1	28	36	370	2	шестиzubчастий короїд, синя соснова златка
113	1	2.1	2.1	10СЗ+ДЗ	88	0.75	2	25	38	400	2	шестиzubчастий короїд, синя соснова златка
131	9	4.1	3.7	10СЗ	86	0.85	1А	29	38	560	2	шестиzubчастий короїд, синя соснова златка
132	4	12.0	12.0	10СЗ	106	0.65	1	28	34	400	2	шестиzubчастий короїд, синя соснова златка
Разом		61.7	60.4									
Всього ВСР			82.3									

Під час обстеження насаджень встановлено ослаблення дерев сосни звичайної (*Pinus sylvestris*).

У нижній частині стовбурів (зона товстої кори) та у зоні перехідної кори виявлено ознаки відпрацювання стовбурів дерев в минулих роках шести зубчастим короїдом (короїд-стенограф) (*Ips sexdentatus*), а саме:

- від брачної камери повздовжні по три маточні ходи та личинкові ходи під корою;
- звивисті ходи внаслідок додаткового живлення імаго;
- відшарування кори.

У зоні перехідної кори виявлено ознаки минулорічного пошкодження синьою сосною златкою (*Phaenops cyanea*):

- звивисті, мілкі, плескуваті ходи;
- пошкодження заболоні.

Ступінь заселення: середній – місцями сильний. Характер пошкодження: поодинокий. Ступінь пошкодження: в більшості ділянок слабкий, середній ступінь в насадженнях кв 57 вид 8 пл. 5,8 га, кв 59 вид 1 пл. 2,5 га, кв 61 вид 18 пл. 17,0 га загальною площею 25,3 га. В насадженнях кв 59 вид 2 пл. 5,3 га, кв 61 вид 15 пл. 0,9 га загальною площею 6,2 га – сильного ступеню.

Крім зазначених вище чинників, погіршення санітарного стану обстежених насаджень зумовлене:

- природним старінням деревостанів;
- внутрішньовидовою та міжвидовою конкуренцією;
- впливом несприятливих абіотичних чинників середовища.

Зазначені фактори спричиняють ослаблення та всихання дерев, що, у свою чергу, супроводжується їх заселенням стовбуровими шкідниками, які виступають переносниками патогенних мікроорганізмів.

Повнота насаджень у межах обстежених ділянок є нерівномірною, з наявністю ділянок розрідження різного ступеня.

ВИСНОВОК

За результатами проведеного лісопатологічного обстеження встановлено, що санітарний стан насаджень ДП «Клавдієвська ЛНДС» є незадовільним, з наявністю ослаблених та пошкоджених дерев.

Наявні чинники негативного впливу спричиняють їх подальше ослаблення та можуть призвести до погіршення санітарного стану.

У результаті обстеження встановлено такі причини розладнання насаджень:

- коренева губка — 17,0 га;
- соснова губка – 11,9 га;
- стовбурові шкідники — 82,3 гектара.

Осередки шкідників і хвороб мають дифузний характер, виражених локалізованих осередків не виявлено.

З метою поліпшення санітарного стану лісів, запобігання подальшому поширенню шкідників та хвороб, а також збереження біологічної стійкості насаджень, рекомендується провести у 2026 році вибіркові санітарні рубки на загальній площі **111,2** гектара.

Під час проведення заходів необхідно здійснити видалення:

- сухостійних дерев;
- дерев V–VI категорій стану;
- сильно ослаблених та відмираючих дерев;
- дерев, заселених стовбуровими шкідниками;
- дерев з ознаками ураження хворобами.

Рослин і тварин, занесених до Червоної книги України, при обстеженні не виявлено.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Провести у 2026 році вибірккові санітарні рубки у вищезазначених насадженнях відповідно до вимог пунктів 2, 5, 6, 9, 10, 13, 14, 16, 19, 23 Правил, з урахуванням вимог чинного лісового та природоохоронного законодавства.

Під час проведення заходів необхідно:

- забезпечити своєчасне вилучення сухостійних, відмираючих та сильно ослаблених дерев;
- видалити дерева, заселені стовбуровими шкідниками та уражені хворобами;
- дотримуватися технологій проведення рубок з мінімізацією негативного впливу на навколишнє природне середовище.

Лісокористувачу необхідно:

- організувати посилений моніторинг санітарного стану насаджень;
- здійснювати своєчасне виявлення нових осередків шкідників і хвороб;

Своєчасне та повне виконання зазначених заходів сприятиме:

- стримуванню поширення стовбурових шкідників;
- локалізації інфекційних хвороб;
- підвищенню біологічної стійкості насаджень;
- поліпшенню загального екологічного стану лісів.

ПІДПИСИ:

 Юрій ДВОРАКІВСЬКИЙ

 Валерій МОРДОВАНЮК

 Віктор ГАЙДИЛО

 Валерій ПАЩЕНКО

 Володимир ШКОЛЬНИЙ